

*Bolj izbirčnega otroka
bilo ni nobenega;
ali ni nikjer pomočka,
ki vkroti, užene ga?*

*V hiši bil je lep prostorček,
lep, vabljuv, pripraven kot,
mati Jošku pokazala
tja je za pokoro pot.*

*Tam je deček kuhal jezo,
izpod čela zrl temno
toda nič ni pomagalo —
končno vklonil je glavó!*

E. Gangl.

Premodre glave.

Po narodni smešnici spisal *Silvester K.*

III.

itajoč kroniko slavnega Zabrd, sem dobil med drugimi več ali manj važnimi dogodki zapisano tudi to-le: »Leta 1800. je imel naš, slavni Zabrd mnogo nezgod zaradi prevelikega števila miši in podgan.«

Iz tuintam zapisanih, nekoliko nejasnih virov se mi je posrečilo dognati to-le:

Miši in podgane so bile Zabržanom dobro znane, a ker so si mislili v svoji dobrosrčnosti, da so te živalce tudi od Boga in morajo tudi živeti, niso jih zasledovali in lovili. Zgoraj navedenega leta pa je bilo teh čveteronožcev toliko število, da je tudi Zabržanom minila dobrohotnost. Začeli so torej na razne načine ugonabljati sicer že preveč krotke glodalke, a pomagalo jim ni veliko, čeprav so tudi učenci imeli vsak teden po eno uro »pouka za lovenje miši in podgan«.

Nekega dne si namislijo in razpišejo nagrado za najboljše sredstvo zoper to nadlogo, in res — ni jim bilo zaman. Drugega jutra namreč že prikoraka v vas slabo oblečen mož z vrečo na rami. V vreči je bilo nekaj živega, kakor se je videlo po nemirnem gibanju. Sredi vasi odpre mož vrečo in pokaže občinstvu neko žival, ki je še nikoli niso videli začudeni vaščani. Žival je bila — velik maček.

»Tukaj vam, slavna gospoda zabrška, pokažem žival,« začne tujec govoriti, »ki vas kmalu reši vse nadloge. Maček mi je bil jako priljubljen, pa ker ste razpisali tako lepo nagrado in sem ubog siromak, torej vam ga dam.«

Istočasno se pripodi črez cesto nekaj miši. Komaj jih zagleda maček, že je za njimi. Kako so bili Zabržani veseli, ko so videli mačka daviti miši

in brž so tujcu izplačali nagrado; dobrovoljen je odkorakal iz vasi. Pa kdo popiše začudenje premodrih zabrških glav, ko vidijo, da maček tudi žre miši. Ker so menili, da stori to le zaradi hude lakote, so mu brž postregli z dobro jedjo.

„Stradati pa že ne sme pri nas!“ so rekali.

Maček je imel zdaj v tej in zdaj v oni hiši mnogo opravka, a ker so ga povsod pogostili najbolje, je lahko umljivo, da je nehal loviti miši in je grozno odebelil. Po ves božji dan je zdaj posedal za pečjo in godel prav zadovoljno. Prestrašeni vaščani so mislili, da je bolan in ker so k sreči imeli v vasi nekega živinskega mazača, pošljejo ponj. Ko si ta nekoliko ogleda živalco, spozna takoj bolezen, meneč, da mačka duši mast okolo vratu. Takoj pa naznani občinstvu, da mora debeluharju puščati kri. Gre torej domov in prinese cel kup raznega orodja. Mačka se lotijo prav neprijetne slutnje. Ko pa se mu začne živinozdravnik bližati s škarjami, da bi mu najprej za vratom, kjer mu je hotel puščati, pristrigel nekoliko dlake, skoči maček z nagrbanim hrbtom in privzdignjenim repom v kot in mu začne kazati kremplje.

Mož osupne nekoliko in lasje mu začnejo vstajati; vendar se dela tako kakor bi hotel živali do živega. Ta uvidi, da utegne vendarle priti do resnice in v smrtnem obupanju posvari nadlegovalca z glasnim in pretresujočim: „Ujau — ujau!“ Navzoči menijo, da govori maček v njihovem narečju in bo zdravnika „ujau“, to je ujedel, ugriznil. Prestrašeni zbeže vsi iz hiše, misleč si: „Če zdravnika ugrizne, potem nas bo morebiti še več!“

Živinozdravnik pa, ki je imel največ vzroka bati se razkačene živali, spleza na najbližje drevo.

Samo nekaj minut je bilo treba in že so se dogovorili Zabržani, da morajo na vsak način pokončati nevarno žival. Ker pa si nihče ne upa pred mačka, se zedinijo, naj se daruje hiša in z mačkom vred sežge. —

Visoko se je dvigal plamen nad hišo, in ubogi maček je že čutil nekoliko več kot navadno toploto. Da bi se ji umaknil, jo pobriše v podstrešje in tukaj še komaj skozi dim zapazi majhno linico. Lahko si mislimo, kaj je storil. Skočil je skozi luknjo pod mlo nebo in med vrste obupanih Zabržanov, ki so se umikali na vse strani in si niso mislili nič drugega, kakor da jih maček vse podavi. Maček pa, itak že plašen, se splaši še bolj in zbeži na najbližje drevo, kjer je ravno čepel nesrečni živinozdravnik. Misleč si, da je njegova zadnja ura tukaj, omahne prehudega strahu in z vzklikom: „O joj — me že ima!“ pade nesrečni mož z drevesa in si zlomi vrat.

Maček pobegne celo v vrh, kjer se skriva in ostane do noči. V prvem mraku pa se napravi na pot in nihče ga ni več videl v slavnem Zabrdju.

